

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека

*Черенько Макар Петрович – лікар-хірург,
доктор медичних наук, професор, лауреат
Державної премії Української РСР, Заслужений
діяч науки і техніка України, завідувач кафедри
загальної хірургії, завідувач кафедри хірургії
педіатричного факультету, завідувач кафедри
хірургії стоматологічного факультету :
(до 100-річчя від дня народження)*

Інформаційний список літератури

КИЇВ 2025

УДК 016:61

Ч-43

Укладачі:

Клюшніченко О. В.

Медяник Л. С.

Відповідальна за випуск:

Папуша Л. В.

Черенько Макар Петрович – лікар-хірург, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії Української РСР, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри загальної хірургії, завідувач кафедри хірургії педіатричного факультету, завідувач кафедри хірургії стоматологічного факультету : (до 100-річчя від дня народження): інформ. список літ. / НМУ імені О. О. Богомольця, бібліотека ; [уклад.: О. В. Клюшніченко, Л. С. Медяник ; відп. за вип. Л. В. Папуша. – Київ : [Б-ка НМУ імені О. О. Богомольця], 2025. – 15 с.

Інформаційний список літератури підготовлено з нагоди 100-річного ювілею видатного лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора, лауреата Державної премії Української РСР, Заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри загальної хірургії, завідувача кафедри хірургії педіатричного факультету, завідувача кафедри хірургії стоматологічного факультету.

До списку літератури включено бібліографічні описи наукових праць Черенька Макара Петровича та література про вченого.

Від укладача

Інформаційний список літератури підготовлено з нагоди 100-річчя від дня народження

Черенько Макар Петрович – видатний лікар-хірург, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії Української РСР, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри загальної хірургії, завідувач кафедри хірургії педіатричного факультету, завідувач кафедри хірургії стоматологічного факультету.

Матеріали списку літератури відображають публікації вченого за період з 1953 по 2001 роки, які зберігаються у фондах бібліотеки НМУ імені О. О. Богомольця. Загальна кількість бібліографічних записів – 96.

Список літератури складається з трьох розділів:

- Дисертації на здобуття наукового ступеня, монографії, книги, підручники, навчальні посібники, методичні матеріали;
- Публікації у наукових збірниках та періодичних та продовжуваних виданнях (бібліографічні описи праць подано у хронологічному порядку, а у межах року – за алфавітом назв);
- Література про Черенька Макара Петровича.

При підготовці списку літератури опрацьовано каталоги: бібліотеки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (електронний, алфавітний, http://ek.librarynmu.com/cgi-bin/irbis64r_plus/cgiirbis_64_ft.exe; імідж-каталог «Наукові праці вчених-медиків НМУ імені О. О. Богомольця») <http://ik.librarynmu.com/catalog?letter=%D0%A7&box=%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B0%E2%80%93%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%BA&image=%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%8C%D0%BA%D0%BE>

Бібліографічний опис здійснено згідно з діючими стандартами України.

Знаком астерікс відмічено документи, які не перевірено de-vizo.

Біографічна довідка

Черенько Макар Петрович (19.08.1925–05.08.2003) – видатний лікар-хірург, один із засновників вітчизняної школи ендокринної хірургії, доктор медичних наук (1970), професор (1971), завідувач кафедри загальної хірургії (1980–1982), завідувач кафедри хірургії педіатричного факультету (1982–1984), завідувач кафедри хірургії стоматологічного факультету (з 1985–1994), професор кафедри (до 2002), заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії УРСР в галузі науки і техніки (1988).

Макар Петрович Черенько народився на Чернігівщині. Під час Другої світової війни служив командиром артилерійського розрахунку, у 1945 р. під Кенігсбергом був тяжко поранений. Після радикальної торкальної операції та лікування в шпиталі Макар Петрович знаходить своє покликання, яке впливає на вибір майбутньої професії.

В 1952 році закінчив Київський медичний стоматологічний інститут (з 1955 року НМУ імені О. О. Богомольця). Продовжив наукову роботу: асистент, доцент, професор, завідувач кафедри загальної хірургії. Учень професора О. К. Горчакова. У 1968 р. захистив докторську дисертацію на тему «Функциональное состояние и реактивность нервной и сердечно-сосудистой систем у больных диффузным токсическим зобом до операции и в отдалённые сроки после неё».

Професор М. П. Черенько був талановитим науковцем та високо кваліфікованим, майже універсальним, хірургом: проводив операції грудної порожнини, всі види операції на органах черевної порожнини та передньої черевної стінки, гінекологічні операції, невідкладні нейрохірургічні втручання (трепанация черепа), операції з гнійної хірургії, судинні операції та провів кілька операцій на серці.

Науковий напрям. Вивчення й розробка проблем ендокринної, черевно–порожнинної та гнійної хірургії. Першим в СРСР (можливо і в Європі) почав використовувати радіоактивний йод при токсичному зобі. Першим розробив метод профілактики післяопераційного гіпаратиреоза, шляхом прижиттєвого фарбування прищитовидних залоз толуїдиновим синім.

Автор понад 200 наукових публікацій, у тому числі монографій та першого національного українського підручника «Загальна хірургія з анестезіологією, основами реаніматології та доглядом за хворими» (1999; 2-е вид. 2004).

Професор М. П. Черенько підготував 12 докторів та кандидатів медичних наук. Член Наукового товариства хірургів м. Києва та Київської області.

Макар Петрович Черенько нагороджений орденами Слави II та III ступенів, орденами Великої вітчизняної війни II та III ступенів.

Бібліографія наукових праць

І. Дисертації на здобуття наукового ступеня, монографії, книги, підручники, навчальні посібники, методичні матеріали

1. **Черенько М. П.** О функциональном состоянии центральной нервной системы у больных гипертиреозной и эутиреозной формами зобной болезни: дис. ... канд. мед. наук / М. П. Черенько; КМИ им. А. А. Богомольца. – Київ, 1956. – 206 с. : іл.
2. **Черенько М. П.** О функциональном состоянии центральной нервной системы у больных гипертиреозной и эутиреозной формами зобной болезни: автореф. дис. канд. мед. наук. – Киев, 1956. – 18 с. (Киев. ордена Трудового Красного Знамени мед. ин-т им. акад. А. А. Богомольца. Кафедра хирургии стомат. ф-та).
3. **Черенько М. П.** Функциональное состояние и реактивность нервной и сердечно-сосудистой системы у больных диффузным токсическим зобом до операции и в отдаленные сроки после нее : дис. ... д-ра мед. наук / М. П. Черенько; КМИ им. А. А. Богомольца. Кафедра хирургических болезней. – Київ, 1968. – Т. 1. – 353 с : табл., рис; Т. 2. – 354–660 с. – Бібліогр.: с. 575–660.
4. **Черенько М. П.** Функциональное состояние и реактивность нервной и сердечно-сосудистой системы у больных диффузным токсическим зобом до операции и в отдаленные сроки после нее : автореф. дис. ... д-ра мед. наук / М. П. Черенько; КМИ им. А. А. Богомольца; К-ра хирургич. болезней. – Київ, 1968. – 27 с. (КМИ им. А. А. Богомольца). – Бібліогр.: 19 назв.

*****

1977

5. Осложнения при операциях на щитовидной железе : научное издание / М. П. Черенько. – Київ : Здоров'я, 1977. – 112 с. : рис. – Бібліогр.: с. 105–110.

1978

6. Заболевания эндокринных желез : научное издание / М. П. Черенько. – Київ : Здоров'я, 1978. – 135 с. : рис.

1984

7. Заболевания и повреждения шеи / М. П. Черенько. – Киев : Здоров'я, 1984. – 167 с. : ил.

1989

8. Заболевания щитовидной железы и их хирургическое лечение : лекция по хирургическим болезням : учебно-метод. пособие / Киев. мед. ин-т им. А. А. Богомольца. – Киев : Б. и., 1989. – 45 с.

1990

9. Справочник хирурга поликлиники : справочное издание / М. П. Черенько. – Київ : Здоров'я, 1990. – 303 с.

1995

10. Брюшные грыжи / М. П. Черенько [и др.]; под ред. М. П. Черенько. – Київ : Здоров'я, 1995. – 264 с.

1999

11. Загальна хірургія з анестезіологією, основами реанімації та догляду за хворими : підручник / М. П. Черенько [та ін.]; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця –2-ге вид., доп. – Київ : Здоров'я, 1999. – 616 с. : іл. – Бібліогр.: с. 601–604.

2000

12. До особливостей перебігу та хірургічного лікування холециститу в сучасних умовах / М. П. Черенько [та ін.] // Збірник наукових праць співробітників КМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2000. – Вип. 9, кн. 4. – С. 427–430.

2004

13. Загальна хірургія з анестезіологією, основами реанімації та догляду за хворими : підручник / М. П. Черенько [та ін.]; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. – 2-ге вид. – Київ : Здоров'я, 2004. – 616 с. : іл. – Бібліогр.: 601–604.

II. ПУБЛІКАЦІЇ У НАУКОВИХ ЗБІРНИКАХ, ПЕРІОДИЧНИХ ТА ПРОДОВЖУВАНИХ ВИДАННЯХ

1953

14. Случай эндотелиомы желудка / М. П. Черенько // Врачебное дело. – 1953. – № 8. – Стб. 743–744.

1956

15. О функциональном состоянии центральной нервной системы у больных с гипертиреоидной и эутиреоидной формами зубной болезни / М. П. Черенько // Врачебное дело. – 1956. – № 5. – Стб. 531–532.

1958

16. Наблюдение кишечной непроходимости вследствие ущемления внутренней надпузырной грыжи / А. П. Степаненко, М. П. Черенько // Новый хирургический архив. – 1958. – № 4. – С. 84–85.

1959

17. Восстановительная способность сыворотки (плазмы) крови у страдающих зубной болезнью / М. П. Черенько // Врачебное дело. – 1959. – № 3. – Стб. 299–300.

18. К вопросу о взаимоотношениях между функциональным состоянием центральной нервной системы и корой надпочечников у больных гипертиреозной формой зобной болезни / М. П. Черенько, А. Н. Люлька // *Врачебное дело.* – 1959. – № 11. – Стб. 1169–1172.

1960

19. Об абдоминальной форме инфаркта миокарда / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1960. – № 3. – Стб. 265–268.

1961

20. Александр Николаевич Бакулев : К 70–летию со дня рождения и 45–летию врачебной и научной деятельности / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1961. – № 1. – С. 131–132.

1964

21. Влияние тиреотоксикоза на корково–надпочечниковую функцию / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1964. – № 6. – С. 38–42. – Библиогр. : 12 назв.

1965

22. Зоб добавочных (аберрантных) боковых щитовидных желез и его хирургическое лечение / Д. Ф. Скрипниченко, М. И. Огняник, М. П. Черенько, В. Н. Пархоменко // *Клиническая хирургия.* – 1965. – № 4. – С. 3–9. – Библиогр. : с. 8–9.
23. К симптоматике тиреотоксикоза (Новый симптом тиреотоксикоза) / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1965. – № 1. – С. 132–133.

1966

24. Електроенцефалографічні зміни у хворих на тиреотоксикоз / М. П. Черенько, Г. М. Груздев // *Фізіологічний журнал.* – 1966. – Т. 12, № 1. – С. 41–49. – Бібліогр. : 26 назв.
25. Сахар крови и сахарные кривые у больных тиреотоксикозом / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1966. – № 8. – С. 50–53.

1968

26. Влияние оперативного лечения токсического зоба на уровень холестерина в крови / М. П. Черенько // *Врачебное дело.* – 1968. – № 5. – С. 61–63.

1970

27. О функциональном состоянии центральной нервной и сердечно–сосудистой системы у больных тиреотоксикозом и у излеченных от него хирургическим путем / М. П. Черенько // *Труды II–го съезда хирургов Украинской ССР 24–27 окт. 1966 г., Одесса.* – Киев, 1970. – С. 182–186.

1972

28. Диагностика и лечение больных с повреждениями живота / М. П. Черенько [и др.] // *Заболевания внепеченочных желчных ходов и травма живота : материалы 13*

Пленума правления научного общества хирургов УССР, Харьков 16–17 ноября 1972 г. – Киев, 1972. – С. 44–46.

29. К диагностике и лечению острых холециститов и холецисто–панкреатитов / М. П. Черенько [и др.] // Заболевания внепеченочных желчных ходов и травма живота : материалы 13 Пленума правления научного общества хирургов УССР, Харьков 16–17 ноября 1972 г. – Киев, 1972. – С. 119–121.
30. Некоторые вопросы тактики при хирургическом лечении острого и хронического холецистита / М. П. Черенько [и др.] // Хирургия органов пищеварения. – Київ : Здоров'я, 1972. – Вып. 2. – С. 14–20.
31. Развитие первичного диффузного токсического зоба у больной, ранее оперированной по поводу эутиреоидного узлового зоба / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1972. – № 9. – С. 72–73.

1973

32. Парентеральное питание в системе лечения больных с хирургической патологией органов брюшной полости / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, Г. И. Румак, Ю. Л. Дмитриева // Проблемы гематологии и переливания крови. – 1973. – Т. 18, № 17. – С. 28–32. – Библиогр.: 7 назв.
33. Способ устранения высоко расположенных некосметических рубцов на шее после операции удаления зоба / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1973. – № 12. – С. 52–53.
34. Хирургическое лечение заболеваний щитовидной железы / В. Д. Братусь, М. П. Черенько // Терапевтический архив. – 1973. – Т. 45, № 9. – С. 49–56.

1974

35. Некоторые вопросы диагностики и лечения больных холециститом / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, Л. И. Фоменко // Хирургическое лечение заболеваний печени и желчевыводящих путей : тезисы докл. респ. науч.-практ. конф., Харьков, декабрь 1974 г. – Киев, 1974. – С. 16–17.
36. Отдаленные результаты хирургического лечения язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, И. У. Утратин, И. К. Сингаевский // XXIX Всесоюзный съезд хирургов : тез. докл. – Киев, 1974. – С. 65–67.
37. Хирургическое лечение и профилактика рецидивов зоба / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1974. – № 6. – С. 37–42. – Библиогр.: 20 назв.

1975

38. Диагностика и лечение хронического панкреатита / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, Л. И. Фоменко // Гастроэнтерология. – 1975. – Вып. 7. – С. 15–21.

39. Лечение острых и хронических парапроктитов (по материалам клиники за 1958–1973 гг.) / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, А. А. Фищенко // Клиническая хирургия. – 1975. – № 2. – С. 1–5. – Библиогр.: 6 назв.
40. Отдаленные результаты оперативного лечения больных язвенной болезнью / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, И. А. Утратин, И. К. Сингаевский // Труды 29–го Всесоюзного съезда хирургов 3–7 июня 1974 г., Киев. – Киев, 1975. – С. 161–164.
41. Профилактика гипопаратиреоза при тиреоидэктомиях прижизненной окраской околощитовидных желез толундиновым сином–О / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1975. – № 7. – С. 5–8. – Библиогр.: 8 назв.

1976

42. Некоторые общие вопросы диагностики и лечения холецистита / В. Д. Братусь, М. П. Черенько, Л. И. Фоменко // Клиническая хирургия. – 1976. – № 2. – С. 1–5.
43. Особенности хирургического лечения больных пожилого и старческого возраста с абдоминальной патологией / М. П. Черенько [и др.] // Клиническая хирургия. – 1976. – № 12. – С. 8–14.

1977

44. Закрывание травматического свища поджелудочной железы путем продольной панкреатоеюностомии / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1977. – № 4. – С. 64–65.
45. Наш опыт хирургического лечения заболеваний щитовидной железы. Механизм действия гормонов, патогенез, лечение, профилактика и эпидемиология эндокринных заболеваний : тезисы докл. II съезда эндокринологов Украинской ССР, Киев, 27–29 сентября. – Киев, 1977. – С. 279–380.
46. Хирургическое лечение больных токсическим зобом / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1977. – № 8. – С. 58–64. – Библиогр.: с. 63.

1978

47. Некоторые вопросы патогенеза и профилактики тиреотоксического криза у больных диффузным токсическим зобом / М. П. Черенько, Н. С. Ткаченко // Врачебное дело. – 1978. – № 4. – С. 118–121.
48. О взаимосвязи аденом и рака щитовидной железы / М. П. Черенько, Э. А. Плугатаренко // Клиническая хирургия. – 1978. – № 12. – С. 7–11. – Библиогр.: 17 назв.
49. Хирургия кишечника / А. А. Шалимов, В. Ф. Саенко. – Київ : Здоров'я, 1977. – 248 с. ; рец. М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1978. – № 5. – С. 88–89. – Библиогр.: 17 назв.

1979

50. Рак щитовидной железы. Диагностика и хирургическое лечение / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1979. – № 12. – С. 1–5.

1980

51. Пути оптимизации результатов хирургического лечения больных диффузным зобом / М. П. Черенько [и др.] // Клиническая хирургия. – 1980. – № 12. – С. 4–7.

1981

52. Хирургическое лечение больных холециститом и холецистопанкреатитом / Л. И. Фоменко, М. П. Черенько // Вестник хирургии им. И. И. Грекова. – 1981. – № 1. – С. 40–44.

1982

53. Общие вопросы диагностической и лечебной тактики при острых заболеваниях органов живота у лиц пожилого и старческого возраста / М. П. Черенько [и др.] // IV Всесоюзный съезд геронтологов и гериатров 14–17 сентября 1982 г., Кишинев : тезисы и реф. докл. – 1982. – С. 417.
54. Особенности клиники, диагностики и хирургического лечения больных загрудинным и внутригрудным зобом / М. П. Черенько // Актуальные вопросы экспериментальной и клинической эндокринологии : тезисы докл. III съезда эндокринологов УССР 28–30 сентября 1982 г., Винница. – Киев, 1982. – С. 286–287.
55. Применение лития карбоната в комплексном хирургическом лечении больных токсическим зобом / М. П. Черенько, И. Б. Щепотин // Клиническая хирургия. – 1982. – № 12. – С. 36–38.
56. Применение карбоната лития в предоперационной подготовке больных токсическим зобом / И. Б. Щепотин, М. П. Черенько, З. Т. Радловская // Актуальные вопросы экспериментальной и клинической эндокринологии : тезисы докл. III съезда эндокринологов УССР 28–30 сентября 1982 г. Винница. – Киев, 1982. – с. 290.

1983

57. К вопросу о лечении лактационного мастита / М. П. Черенько, Я. П. Бойков, Н. А. Иванов // Клиническая хирургия. – 1983. – № 1. – С. 1–3.
58. Шейно–загрудинный и внутригрудной зоб : диагностика и лечение / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1983. – № 12. – С. 4–7.

1984

59. Некоторые вопросы патогенеза, профилактики и лечения свищей кишечника, других органов живота и брюшной полости / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1984. – № 2. – С. 1–5.

1985

60. Активность некоторых дыхательных ферментов в ткани щитовидной железы у больных токсическим зобом, получавших до операции карбонат лития. – Врачебное дело. – 1985. – № 7. – С. 54–57. – Библиогр.: 5 назв.

61. XX Пленум правления Всесоюзного научного общества хирургов : Львов, май 1985 / В. П. Хохоля, И. И. Сухарев, М. П. Черенько, Я. В. Гоер // Клиническая хирургия. – 1985. – № 11. – С. 74–79.
62. Диагностика и тактика лечения некоторых острых хирургических заболеваний / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1985. – № 8. – С. 55–57.
63. О диагностике и лечении заболеваний щитовидной железы / М. П. Черенько // Врачебное дело. – 1985. – № 8. – С. 96–101.
64. XV съезд хирургов Украинской ССР, 24–26 окт. 1984 г., Симферополь / М. П. Черенько [и др.] // Клиническая хирургия. – 1985. – № 2. – С. 62–69.
65. Предоперационная подготовка и хирургическое лечение больных токсическим зобом / М. П. Черенько, С. П. Сушко, Ю. В. Игнатовский, И. Б. Щепотин // Клиническая хирургия. – 1985. – № 12. – С. 1–4.
66. Пути улучшения результатов лечения больных с острой непроходимостью тонкой и толстой кишок / М. П. Черенько, Ю. В. Игнатовский, П. А. Шпита // Общая и неотложная хирургия : респ. межвед. сб. – Киев, 1985. – Вып. 15. – С. 3–7.

1986

67. Особенности и пути обеспечения практической подготовки врачей в медицинском вузе / М. П. Черенько, М. Н. Яцентюк, П. А. Шпита, В. К. Чулаевский // Клиническая хирургия. – 1986. – № 5. – С. 51–53.

1988

68. Клиника, лечение и профилактика спаечной кишечной непроходимости / М. П. Черенько [и др.] // Клиническая хирургия. – 1988. – № 2. – С. 3–5.
69. Профилактика рецидивов заболевания гипотиреоза при хирургическом лечении больных с узловыми формами зоба / М. П. Черенько, Асие Нчама Федерико, Ю. В. Игнатовский, С. М. Черенько // Клиническая хирургия. – 1988. – № 5. – С. 25–27.
70. Современные принципы лечения людей пожилого и старческого возраста с тиреоидными заболеваниями / М. П. Черенько, Ю. В. Игнатовский, С. М. Черенько // I съезд геронтологов и гериатров Украинской ССР, 4–6 окт., 1988 г. – Днепропетровск : тез. и реф. докл. – Киев, 1988. – С. 282.

1989

71. Особенности и хирургическое лечение узлового зоба у больных пожилого и старческого возраста / М. П. Черенько, С. М. Черенько, Ю. В. Игнатовский // Клиническая хирургия. – 1989. – № 12. – С. 3–6.
72. Хирургическое лечение ущемленных брюшных грыж и пути его улучшения / М. П. Черенько [и др.] // Общая и неотложная хирургия : респ. межвед. сб. / МЗ УССР. – Киев, 1989. – Вып. 19. – С. 91–95.

1990

73. Валентина Сергеевна Рогачева. Хирург : к 70-летию со дня рождения / М. П. Черенько, П. Д. Фомин // Клиническая хирургия. – 1990. – № 6. – С. 70–72.
74. Клинико–функциональная оценка эффективности предоперационной подготовки больных с послеоперационными грыжами живота / М. П. Черенько, Я. П. Фелештинский // Клиническая хирургия. – 1990. – № 2. – С. 4–6.

1991

75. Из опыта диагностики и лечения больных с травмами живота / М. П. Черенько [и др.] // Общая и неотложная хирургия : респ. межвед. сб. / М-во здравоохранения УССР. – Киев, 1991. – Вып. 21. – С. 17–21.
76. Оценка операционного риска у больных с послеоперационными грыжами живота / М. П. Черенько, Я. П. Фелештинский // Клиническая хирургия. – 1991. – № 2. – С. 14–15.

1992

77. Особенности диагностики и хирургического лечения срединных кист и свищей шеи / М. П. Черенько, Ю. В. Игнатовский, С. М. Черенько // Клиническая хирургия. – 1992. – № 1. – С. 1–4.
78. Предоперационная подготовка и хирургическое лечение больных пожилого и старческого возраста с грыжей живота / М. П. Черенько [и др.] // Клиническая хирургия. – 1992. – № 2. – С. 1–4.

1993

79. Диагностика и хирургическое лечение боковой кисты и свища шеи / М. П. Черенько // Клиническая хирургия. – 1993. – № 2. – С. 3–6.

1994

80. Диагностика и хирургическое лечение опухолей шеи / М. П. Черенько, В. Р. Антонив // Клінічна хірургія. – 1994. – № 3. – С. 22–24.
81. До питання про стан, динаміку та лікування захворювань щитовидної залози в районах, прилеглих до Чорнобильської АЕС, після вибуху на ній у 1986 році / М. П. Черенько, Ю. В. Ігнатовський, С. М. Черенько // Перший (XVII) з'їзд хірургів України : тези доп. / МОЗ України, НТХ України, Львів. держ. мед. ін-т. – Львів, 1994. – С. 36.
82. До походження та лікування кишкових нориць / М. П. Черенько, Ю. В. Ігнатовський // Перший (XVII) з'їзд хірургів України : тези доп. / МОЗ України, Львів. держ. мед. ін-т. – Львів, 1994. – С. 199.

1996

83. Стан захворюваності на зоб та рак щитовидної залози, їх діагностика та лікування / М. П. Черенько, Ю. В. Ігнатовський, В. Р. Антонів, С. М. Черенько // Клінічна хірургія. – 1996. – № 10. – С. 16–19.

84. Хірургічне лікування гнійно–некротичних захворювань кінцівок у хворих на цукровий діабет / М. П. Черенько [та ін.] // Клінічна хірургія. – 1996. – № 2–3. – С. 92.

1998

85. Застосування фторхінолонів для лікування гнійної рани / Н. П. Коржик, М. П. Черенько // Клінічна хірургія. – 1998. – № 9/10. – С. 94–95.

86. Показники імунного статусу у хворих з місцевими гнійно–некротичними ураженнями / М. П. Черенько, Н. П. Коржик, Л. А. Духлій // Клінічна хірургія. – 1998. – № 9/10. – С. 30–31.

2001

87. Динаміка захворюваності на рак щитовидної залози. Еволюція поглядів щодо його діагностики та лікування : за матеріалами клініки за 50 років / М. П. Черенько, О. В. Мамонов // Клінічна хірургія. – 2001. – № 6. – С. 50–53. – Бібліогр. : с. 53 (23 назв.).

88. Особливості перебігу та лікування раку щитоподібної залози у дитячому та юнацькому віці : на матеріалі клініки за 50 років / М. П. Черенько, О. В. Мамонов // АСТА MEDICA. LEOPOLIENSTA=Львівський медичний часопис. – 2001. – Т. 7, № 2. – С. 77–80. – Бібліогр. : с. 80 (8 назв.).

ІІІ. ЛІТЕРАТУРА ПРО ЧЕРЕНЬКА МАКАРА ПЕТРОВИЧА

89. Макар Петрович Черенько : до 70-річчя з дня народження // Клінічна хірургія. – 1995. – № 9. – С. 54–55.

90. Черенько Макар Петрович / В. Ф. Москаленко, І. М. Полякова // Біографічний словник завідувачів кафедр та професорів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (1841–2006) / В. Ф. Москаленко, І. М. Полякова. – Вид. 3-тє, випр. і допов. – Київ : Книга–плюс, 2006. – С. 275–276.

91. Черенько Макар Петрович // Біографічний словник завідувачів кафедр та професорів від медичного факультету Університету Св. Володимира до Національного медичного університету імені О. О. Богомольця. 1941–2011: у 2 кн. Кн. 2. Національний медичний університет імені О. О. Богомольця: традиції розвитку (1921–2011) : біограф. словник / В. Ф. Москаленко, Я. В. Цехмістер, І. М. Полякова ; за ред. В. Ф. Москаленка. – Вид. 4-тє, оновл. і доопрац. – Київ : Авіцена, 2011. – С. 303–304.

92. Макар Петрович Черенько: камертони призвання. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/41336>

93. Цели, осененные призванием. Медицинская династия Черенько: аккорды судеб. URL: <https://health-ua.com/article/36419-tceli-osenennye-prizvaniem>

94. Не зраджуйте свого призначення / Ярослав Фелештинський. URL: <http://www.hetman.tv/nomera/2019/2021-88/nefelesh.html>
95. Черенько Макар Петрович // Вчені-медики НМУ імені О. О. Богомольця – учасники Другої світової війни : біографічний довідник / уклад.: Л. В. Папуша, Х. М. Дмитрієва, О. В. Ключніченко, Л. С. Медяник ; Бібліотека НМУ імені О. О. Богомольця. – Київ, 2021. – С. 150–151. URL: <http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/9601/1/%D0%92%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%96-%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D0%9D%D0%9C%D0%A3.pdf>
96. Макар Петрович Черенько : до 95-річчя від дня народження / О. В. Лукавецький, Ю. М. Панишко // Феномен людини. Здоровий спосіб життя : Збірник наукових праць. – Вип. 98. – Львів, 2020. – С. 147. URL: https://soroka.lviv.ua/images/stories/Journals/PhenomenL/%D0%A4%D0%9B_98.pdf

**Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека**

Виробничо-практичне видання

**Черенько Макар Петрович – лікар-хірург, доктор медичних наук, професор, лауреат
Державної премії Української РСР, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач
кафедри загальної хірургії, завідувач кафедри хірургії педіатричного факультету,
завідувач кафедри хірургії стоматологічного факультету : (до 100-річчя від дня
народження)**

Інформаційний список літератури

Укладачі:

**Олена Валеріївна Ключніченко
Лариса Сергіївна Медяник**

Відповідальна за випуск
Людмила Василівна Папуша

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
Бібліотека

03057 м. Київ, просп. Берестейський 36
е-пошта library@nmu.ua

Київ 2025